

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Медичний факультет**  
**Кафедра фізичної терапії та ерготерапії**

**СИЛАБУС**  
**вибіркового освітнього компонента**  
**НЕЙРОАНАТОМІЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ**  
**підготовки бакалавра**

**Луцьк – 2026**

Силабус вибіркового освітнього компонента «НЕЙРОАНАТОМІЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ» підготовки бакалавра.

**Розробник:** Шевчук Тетяна Яківна, професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії, кандидат біологічних наук, професор

**Погоджено**

Гарант освітньо-професійної програми:



(Індика С. Я.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії**

протокол № 6 від 21 січня 2026 р.

Завідувач кафедри:



(Андрійчук О. Я.)

## I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	22 Охорона здоров'я 227 Терапія та реабілітація Фізична терапія, ерготерапія Бакалавр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150 / 5		Рік навчання: 3-й
		Семестр: 5-й
ІНДЗ: немає		Лекції – 10 год.
		Практичні – 20 год.
		Консультації – 10 год.
		Самостійна робота – 110 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Українська	

## II. Інформація про викладача

ППП Шевчук Тетяна Яківна

Науковий ступінь: кандидат біологічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація: (+38050 5934490; [shevchuk.tatyana@vnu.edu.ua](mailto:shevchuk.tatyana@vnu.edu.ua))

Дні занять: заняття проводяться у відповідності до розкладу занять, який розміщений на сайті: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

## III. Опис освітнього компонента

### 1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Нейроанатомія професійного спрямування» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти бакалаврського рівня. Вивчення нейроанатомії професійного спрямування є важливим і актуальним, оскільки знання морфофункціональної організації нервової системи дозволяє майбутнім фахівцям глибше розуміти механізми виникнення неврологічних порушень, особливості їх клінічних проявів та принципи побудови програм фізичної терапії. Це створює підґрунтя для науково обґрунтованого підходу до оцінювання стану пацієнтів і вибору адекватних методів втручання.

### 2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вивчення вибіркової освітнього компонента є набуття здобувачами освіти ґрунтовних теоретичних знань та практичних навиків із будови та функції нервової, що є підґрунтям для досягнення сучасного рівня фундаментального та клінічного мислення фізичного терапевта та ерготерапевта.

Завдання курсу вивчити: структурну організацію центральної та периферичної нервової системи, особливості будови спинного та головного мозку, провідні шляхи, черепні та спинномозкові нерви, а також закономірності ембріогенезу нервової системи. Особлива увага приділяється функціонально-клінічним аспектам нейроанатомії, топографічним взаємозв'язкам структур нервової системи та їх значенню для діагностики порушень рухової, сенсорної та когнітивної функцій.

### 3. Soft skills.

У результаті вивчення освітнього компонента «Нейроанатомія професійного спрямування» у здобувачів вищої освіти формуються такі ключові soft skills:

- здатність логічно і критично мислити;

- креативність, оригінальність та ініціативність;
- уміння працювати в команді та взаємодіяти;
- навички ефективної комунікації;
- професійна етика та відповідальність.

#### 4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
<b>Змістовий модуль 1. Вступ. Структури стовбура головного мозку</b>						
<b>Тема 1.</b> Вступ в нейроанатомію. Морфофункціональна характеристика спинного мозку. Оболонки та їх іннервація.	15	2	2	1	10	ДС+ІРС / 5
<b>Тема 2.</b> Сегментарна будова спинного мозку, його похідні. Провідні шляхи спинного мозку.	13	-	2	1	10	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Тема 3.</b> Стовбур головного мозку. Довгастий мозок, міст, їх морфофункціональна характеристика.	13	-	2	1	10	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Тема 4.</b> Мозочок: онтогенетична та морфофункціональна характеристика. Гістоструктура кори півкуль мозочка, його провідні шляхи.	13	-	2	1	10	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Тема 5.</b> Морфофункціональна характеристика середнього та проміжного відділів головного мозку.	15	2	2	1	10	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	69	4	10	5	50	<b>5</b>
<b>Змістовий модуль 2. Морфо-функціональна характеристика структур кінцевого мозку</b>						
<b>Тема 6.</b> Кінцевий мозок, його базальні ядра. Стріопалідарна систем. Асоціативні та комісуральні шляхи головного мозку.	15	2	2	1	10	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Тема 7.</b> Рельєф плаща, борозни та звивини, гістоструктура кори півкуль головного мозку.	15	2	2	1	10	ДС+ІРС / 5
<b>Тема 8.</b> Ретикулярна формація та екстрапірамідна	13	-	2	1	10	ДС+ІРС, Р / 5

система головного мозку.						
<b>Тема 9.</b> Локалізація рухових центрів в корі півкуль головного мозку. Пірамідна система. Ефферентні шляхи.	18	-	2	1	15	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Тема 10.</b> Локалізація чутливих центрів в корі півкуль головного мозку. Афферентні провідні шляхи. Клінічні прояви уражень.	20	2	2	1	15	ДС+ІРС, Р / 5
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	81	6	10	5	60	<b>5</b>
<b>Разом годин/ Балів</b>	<b>150</b>	<b>10</b>	<b>20</b>	<b>10</b>	<b>110</b>	<b>200 балів</b>

Форма контролю\*: ДС – дискусія, ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, Р – реферат.

#### 5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко. Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях та на підсумкових контрольних роботах під час вивчення відповідних тем.

Тема	Кількість годин
<b>Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Вступ. Структури стовбура головного мозку, у тому числі:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Онто- і філогенез нервової системи.</li> <li>2. Вікові особливості спинного і головного мозку.</li> <li>3. Утворення, циркуляція і шляхи відтоку спинномозкової рідини. Гематоенцефалічний бар'єр.</li> <li>4. Анатомічні обґрунтування до пункції підпаутинного простору спинного мозку для взяття спинномозкової рідини.</li> <li>5. Функціональні зв'язки мозочка.</li> <li>6. Нейросекреторна функція гіпоталамуса.</li> <li>7. Ромбоподібна ямка: рельєф, проекція локалізації ядер черепномозкових нервів.</li> <li>8. Клініка уражень структур спинного мозку.</li> <li>9. Клінічні прояви уражень анатомічних структур довгастого мозку та моста.</li> <li>10. Клінічні прояви уражень структур мозочка.</li> <li>11. Клінічні прояви поразень анатомічних структур та функціональних зв'язків стовбура головного мозку.</li> <li>12. Інтерпретація функціональних методів дослідження органів центральної нервової системи (ЕЕГ, ЯМР, КТФ).</li> </ol>	50
<b>Змістовий модуль 2. Морфо-функціональна характеристика структур кінцевого мозку, у тому числі:</b> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ретикулярна формація. Її ядра і зв'язки.</li> <li>2. Ядра стовбура головного мозку.</li> <li>3. Гіпоталамус. Його ядра і зв'язки.</li> <li>4. Зоровий горб. Його ядра і зв'язки.</li> <li>5. Сіра речовина довгастого мозку (ядра і їх зв'язки).</li> </ol>	60

<ol style="list-style-type: none"> <li>6. Сіра речовина моста (ядра і їх зв'язки).</li> <li>7. Сіра речовина середнього мозку (ядра і їх зв'язки).</li> <li>8. Біла речовина довгастого мозку. Локалізація шляхів.</li> <li>9. Біла речовина моста. Топографічна локалізація шляхів.</li> <li>10. Біла речовина середнього мозку. Топографічна локалізація шляхів.</li> <li>11. Біла речовина проміжного мозку (таламус, гіпоталамус).</li> <li>12. Морфоструктура і топографія базальних ядер кінцевого мозку.</li> <li>13. Екстрапірамідна система і її анатомо-функціональна оцінка.</li> <li>14. Лімбічна система. Морфоструктура і функції.</li> <li>15. Загальні принципи будови і функціонування пірамідних шляхів.</li> <li>16. Загальні принципи будови і функціонування асоціативних і комісуральних шляхів.</li> <li>17. Загальні принципи будови і функціонування екстрарецепторних шляхів.</li> <li>18. Загальні принципи будови і функціонування інтерорецепторних шляхів.</li> <li>19. Загальні принципи будови і функціонування пропріоцепторних шляхів коркового напрямлення.</li> <li>20. Клініка уражень структур кінцевого мозку.</li> <li>21. Клінічні прояви уражень чутливих і рухових шляхів головного мозку.</li> </ol>	
<b>Всього годин</b>	<b>110</b>

#### IV. Політика оцінювання

*Політика викладача щодо здобувача освіти* полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення вибіркового освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботи з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Оцінювання здійснюється згідно [Положення](#) про електронний журнал.

У разі переходу на дистанційне навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки](#), які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

**Політика щодо дедлайнів та перескладання:** відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

**Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.** Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, забезпечується відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

**Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.** Не передбачені.

## V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач

виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 200 балів).

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 120 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

#### Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
1–119	Незараховано (необхідне перескладання)

#### VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., **Шевчук Т. Я.**, Бранюк С. Нервова та ендокринна система. Органи чуття. Питання інтеграції системи організму: Навчальний посібник. Луцьк:Вежа-Друк, 2023. 274 с.
2. Пикалюк В. С., Шварц Л. О., **Шевчук Т. Я.**, Апончук Л. С. Нервова та ендокринна системи. Органи чуття : Робочий зошит. Електронний ресурс. Луцьк. 2025. 267 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/27624>
3. Романюк, А., **Шевчук Т.**, Апончук Л., Майструк М., Кривов'яз С. (2025). Анатомічна освіта у реабілітаційних науках: сучасні виклики і шляхи вдосконалення. *Physical culture and sport: Scientific perspective*, (2), 241–252. <https://doi.org/10.31891/pcs.2025.2.31>
4. **Шевчук Т. Я.**, Пикалюк В. С., Романюк А. П., Апончук Л. С., Шварц Л. О., Цуманець І. О. Тестові завдання з анатомії людини для самопідготовки. Луцьк, 2024. 167 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24846>
5. **Шевчук, Т.**, Романюк, А., Апончук, Л., Шевчук, А. (2022). Локалізвція джерел викликаної активності кори головного мозку в спортсменів футболістів та легкоатлетів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, 02. 79-85. DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-79-85>
6. Репозитарій Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>